



Erasmus+

**PODIUM**

# TRAIN THE TRAINERS PROGRAM

PROJEKTETS NAVN: VEJEN TIL DEINSTITUTIONALISERING – NØDVENDIGE TILTAG (PODIUM)

CONTRACT NUMBER: 15/KA2AE/13640

INTELLECTUAL OUTPUT NO.2 (O2)

**midt**  
Central Denmark Region



# Train The Trainer – TTT

PODIUM, 2017

Kroatien



Photo by Anders Johansen ©

Center for Kompetenceudvikling i Region Midtjylland udbyder et internationalt kompetenceudviklingsforløb for konsulenter som beskæftiger sig med nedbrydning af de store totalinstitutioner - de-institutionalisering – (DI-processer) i fire østeuropæiske lande (Ungarn, Slovenien, Serbien og Rumænien)

Kurset er udviklet i samarbejde med følgende organisationer:



## Formål og mål

### Formål

**Formålet** med kompetenceudviklingsforløbet er, at deltagerne tilegner sig ny viden og videreudvikler kompetencer, der understøtter konsulentarbejde og træning i forhold til en DI-proces i eget land. Med andre ord skal deltagerne blive mere effektive trænere i at træne DI-relaterede færdigheder.

### Mål

Gennem anvendelse af så mange praksis-metoder som muligt vil deltagerne lære mere om følgende:

- Kreativitets-træning, måder og metoder til at forme holdninger, træner-kompetencer og fremgangsmåder
- Så meget som muligt om indsatser baseret i lokalsamfundet og om integreret/selvstændig boform
- Forskellig støtte til forskellige målgrupper baseret på menneskerettigheder og individets behov og ønsker.
- Hvordan man understøtter en overgang mod DI.
- De centrale begreber i relation til DI, herunder aspekter af hverdagsliv og bolig baseret i lokalsamfundet og forbindelsen til uddannelse, arbejde, fritid, osv.
- Hvordan man understøtter adgangen til rettigheder.

Deltagerne vil udvikle følgende færdigheder:

- Evnen til at være innovativ, tænke kreativt og ud-af-boksen, overkomme forhindringer, håndtere konflikter og modstand.
- Assertiv kommunikation, præsentation, styring (fx planlægning og organisering)
- Ledelse (forståelse af visionen bag DI)
- Empowerment (at være i stand til at selvstændiggøre deltagerne, der efterfølgende selvstændiggør medarbejdere og klienter)
- Anvende viden om DI i relation til rollen som konsulent i en DI-proces
- Netværksarbejde mellem forskellige aktører
- Evnen til livslang læring
- Forøget evne til at se professionelle indsatser fra forskellige professionelle og deltagerperspektiver, og at opstille passende kriterier for at vurdere, hvilken specifik indsats, der bedst vil støtte konsulentarbejdet med DI-processer. "Professionelle og deltagerperspektiver" henviser her til erhvervmæssige, organisationsmæssige, civilsamfundsmæssige og politiske perspektiver samt borgernes og pårørendes

perspektiver.

## KURSUSINDHOLD

Emner på kurset: Der er to hovedemner:

1. DI-processen, herunder:
  - a. Nøglebegreber: Med afsæt i definitioner af de syv nøglebegreber fra *Common European Guidelines on the Transition from Institutional to community-based Care* vil undervisningen præsentere forskellige dimensioner af DI-processen. Nøglebegreberne er:
    - i. En institution, de-institutionalisering, lokalsamfundsbaseede ydelser, forebyggelse, alternativ omsorg, uafhængig boform, samt brugergrupper og familier.
  - b. Lokalsamfundsbaseede ydelser, herunder:
    - i. Metoder med afsæt i bedste tilgængelige viden.
    - ii. Praksiserfaring og eksempler fra Danmark, herunder børn med handicap, voksne med handicap og voksne med psykiske lidelser
2. Underviserens færdigheder:
  - a. Teorier og metoder som understøtter funktionen som træner/underviser og konsulent
  - b. Teorier og metoder som understøtter forandringsledelse
  - c. Teorier og metoder som understøtter implementeringsprocesser, herunder *Toolkit on the Use of European Union Funds for the Transition from Institutional to Community-based Care*

### Kurset består af:

- Forberedende arbejde ved læsning af litteratur og en udarbejdelse af en opgave vedr. DI processer i eget land – omfang max. 1 sides tekst. Se opgavebeskrivelse bilag 1.
- En opfølgingsopgave efter kurset: *En opgave som viser anvendelse af præsenteret viden og støtter den videre specifikke proces for deltageren. Denne opgave forventes udarbejdet i samarbejde med ledere i egen organisation. Nærmeste leder kan inddrages i denne opgave*
- 5-dages kursus i Kroatien.

### Didaktiske afsæt på kurset

I løbet af kursuset vil deltagerne blive præsenteret for forskellige undervisningsmetoder. F.eks. tavleundervisning, professionel dialog og refleksionsøvelser - dels i store og dels i mindre grupper - samt

udarbejdelse af individuelle opgaver, små test, feedback og sparring fra de andre deltagere, undervisere, konsulenter og kursusleder.

Der vil under kurset være en opmærksomhed på at relatere viden til deltagernes egen kontekst og dermed understøtte transferprocessen. Fokus vil være på „det muliges kunst”, potentialer og ideer i relation til DI inden for den givne ramme.

Kurset vil i sit indhold tage afsæt i de 7 definitioner af nøglebegreber jævnfør *Common European Guidelines on the Transition from Institutional to community-based Care*.

Der vil løbende i undervisningen og i refleksionerne være en tilbagevenden til nøglebegreber, rettigheder, konventioner, principper, teori og metoder som understøtter DI-processen.

Endvidere vil der løbende via små filmklip og billeder blive illustreret eksempler på praksis med selvstændig boform og personcentrede tilgange til mennesker med handicap og psykisk sygdom i Danmark.

I forbindelse med læreprocesser vil fokus være på det, der viser sig at være vellykket, på udfordringer og på muligheder for videreudvikling af kompetencer i fremtiden.

To vigtige didaktiske principper på kurset er ”Walk the Talk” og ”Learning by Doing”. Endelig vil konsulentrollen og konsulentens metoder blive inddraget løbende gennem kurset.

## **Program for TTT kurset**

**Mandag d. 29. maj 09:00-16:30**

**Tema: *Introduktion til DI og til kurset TTT***

**9:00-12:00**

Velkomst, gensidig præsentation.

Baggrund for TTT og PODIUM (LEONARDO).

Formål med og læringsmål for TTT og transfer

Introduktion til Plan2learn

Arbejdsgruppens anbefalinger i relation til en DI-proces, herunder identifikation af "de lavt-hængende frugter"

Didaktik, pædagogiske og uddannelsesmæssige paradokser og udfordringer i TTT

Introduktion til netværksarbejde

Ledernes rolle og ansvar i forbindelse med DI

Hvad er konsulenternes rolle og ansvar?

Pionerarbejde med DI

Vilde og tamme problemer i et organisationsperspektiv

Hvilke forskelle og ligheder er der mellem deltagerlandene i forhold til DI?

*Underviser: Bo Kristian Nielsen*

**12:00-13:30:** Frokost

**13:30 -16:30**

Præsentation af centrale begreber, opfattelser og viden i relation til DI-processer

Pointer fra "Guideline..." med afsæt i nøglebegreberne, lovgivning, konventioner og rettigheder mv.

Historiske perspektiver på DI-processen

*Underviser: Jesper Vaczy Kragh*

**19:00:** Aftensmad

**Tirsdag d. 30. maj 09:00-16:30**

**Tema: *Beboere med psykiske lidelser***

**9:00-12:00**

Kort refleksion over emner fra i går

*Underviser: Lisbeth Henningsen*

Personcentrerede tilgange:

- Recovery-orientering og samarbejde med borgere med sindslidelser:
- Centrale elementer i teori og metode, rollers betydning, professionsudvikling
- Hverdagsliv for borgere med sindslidelser og danske erfaringer med DI
- Partnerskab og samarbejde med lokale myndigheder
- Vigtigheden af rationale i samarbejdet og de professionelle tiltag

*Underviser: Bo Kristian Nielsen*

**12:00-13:30:** Frokost

**13:30 -14:30**

Udvikling og planlægning i lokalsamfundet; hvordan man motiverer, og hvordan man undgår modstand fra lokalsamfundet? Hvordan man relaterer til regering og myndigheder?

*Underviser: Bo Kristian Nielsen*

**14:45 -16:30**

Refleksion og bearbejdning af cases fra egen praksis

*Undervisere: Bo Kristian Nielsen, Lisbeth Henningsen, m.fl.*

**19:00:** Aftensmad

**Onsdag d. 31. maj 09:00-16:30**

**Tema: Voksne og ældre med handicap**

Voksne og ældre med handicap: Internationale definitioner, rettigheder, værdighed og livskvalitet

Introduktion til rehabilitering og kvalificering: hvorfor, hvornår og hvordan?

ICF: International Classification of Functioning, Disability and Health (International Klassificering af Funktion, Handicap og Helbred)

Brugerinvolvering i social- og sundhedsomsorg

Vigtigheden af netværk: Familie og venner

Erhvervsmæssig rehabilitering

Koordinering og samarbejde: Tværfaglige team og principper for relationel koordinering til måling af progression og udvikling, herunder livskvalitet

Eksempler på selvstændig boform

Etiske overvejelser

*Underviser: Merete Tonnesen*

**12:00-13:30:** Frokost

**13:30 -14:30**

Voksne og ældre med handicap (fortsat)

*Underviser: Merete Tonnesen*

**14:45 -16:30**

Refleksion og bearbejdning af cases fra egen praksis

Opfølgning på netværksarbejde

*Undervisere: Bo Kristian Nielsen, Lisbeth Henningsen, m.fl.*

**19:00:** Aftensmad

**Torsdag d. 1. juni: 09:00-16:30**

**Tema: Børn og unge med handicap**

**9:00-12:00**

Børn og unge med handicap: Teori, metode og praksiserfaring

Udvalgte temaer fra "The European Guideline"<sup>4</sup>

Rehabilitering og det tværfaglige aspekt i praksis

Famile-centrerede ydelser, hvorfor og hvordan?

Vurdering af barnets styrker og behov (ICF, International Klassificering af Funktion, Handicap og Helbred)

Målsætning (GAS – Goal Attainment Scale (målopfyldelses-skala))

Cases ud fra praksis

*Underviser: Anne Thulin*

**12:00-13:30:** Frokost

**13:30 -14:30**

Tema: Børn og unge med handicap: Teori, metode og praksiserfaring (fortsat)

*Underviser: Anne Thulin*

**14:45 -16:30**

Refleksion og bearbejdning af cases fra egen praksis

*Undervisere: Bo Kristian Nielsen, Lisbeth Henningsen, m.fl.*

**19:00:** Aftensmad

**Fredag d. 2. juni: 09:00-16:30**

**Tema: Teori og metoder i relation til arbejdet som undervisere og konsulenter i en DI-proces.**

**9:00-12:00**

Hvordan kan konsulenterne bedst støtte lederne i en DI-proces?

Hvilke teorier (som vi har læst om tidligere) og hvilke metoder (som vi har lært om) kan bringes i anvendelse?

Konsulentens rolle(r): Vejledning, supervision, facilitering, diskussion af ideer og undervisning

Håndtering af konflikter og modstand

*Underviser: Lisbeth Drejer Dybro*

**12:00-13:30:** Frokost

**13:30 -14.30**

Forandringsprocesser og implementering af forskellige organisationskulturer

Udviklingsopgaver og typer af udviklingsprocesser

Lederskab og følgeskab. Ledelsesstile.

Kritisk refleksion og tænkning

*Underviser: Lisbeth Drejer Dybro*

---

<sup>4</sup> Common European Guidelines on the Transition from Institutional to Community-based Care, European Expert Group on the Transition from Institutional to Community-based Care, November 2012



**14:45-16:30**

Refleksion og bearbejdning af cases fra egen praksis

Hjemmeopgave (cases fra egne erfaringer) vil blive vurderet og få feedback

Netværksarbejde

Evaluering

*Undervisere: Bo Kristian Nielsen og Lisbeth Henningsen*

## Litteraturliste til "Train The Trainer" kurset

Du vil finde teksten som et link eller som en pdf-fil. Pdf-filer kan findes i mapper på Plan2learn. Der er en mappe for hver dag.

Emne og dag	Litteratur
DI-processer og introduktion  29. maj	<p><b>Obligatorisk basis-litteratur:</b></p> <p>Convention on the Rights of Persons with Disabilities. Se link:  <a href="http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/ConventionRightsPersonsWithDisabilities.aspx">http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/ConventionRightsPersonsWithDisabilities.aspx</a></p> <p>Common European Guidelines on the Transition from Institutional to Community-based Care            European Expert Group on the Transition from Institutional to Community-based Care, November 2012</p> <p>Se link:  <a href="http://www.deinstitutionalisationguide.eu/wp-content/uploads/2016/04/GUIDELINES-Final-English.pdf">http://www.deinstitutionalisationguide.eu/wp-content/uploads/2016/04/GUIDELINES-Final-English.pdf</a></p> <p>Side 1-30 i:            Despo Kritsotaki, Vciky Long and Matthew Smith:            Deinstitutionalisation and after Post-War Psychiatry in the Western World, 2016</p> <p><b>Anbefalet litteratur</b></p> <p>European Expert Group on the Transition from Institutional to Community-based Care:            Toolkit on the Use of European Union Funds for the Transition from Institutional to Community-based Care, Revised edition, June, 2014</p> <p>Se link:  <a href="http://www.deinstitutionalisationguide.eu/wp-content/uploads/2016/04/Toolkit-07-17-2014-update-WEB.pdf">http://www.deinstitutionalisationguide.eu/wp-content/uploads/2016/04/Toolkit-07-17-2014-update-WEB.pdf</a></p>

<p>Beboere med psykiske lidelser</p> <p>30. maj</p>	<p><b>Obligatorisk basis-litteratur:</b></p> <p>Mike Slade: 100 ways to support recovery. A guide for mental health professionals Rethink Mental Illness, 2013, 2. udgave</p> <p>Se link: <a href="https://www.rethink.org/media/704895/100_ways_to_support_recovery_2nd_edition.pdf">https://www.rethink.org/media/704895/100_ways_to_support_recovery_2nd_edition.pdf</a></p> <p>Mike Slade: The empirical evidence about mental health and recovery: how likely, how long, what helps? MI Fellowship, 2015</p> <p>Se link: <a href="http://qldalliance.org.au/wp-content/uploads/2015/10/MIFellowship_Slade_Longden_Empirical-evidence-about-mental-illness_WEB_5_8_20151.pdf">http://qldalliance.org.au/wp-content/uploads/2015/10/MIFellowship_Slade_Longden_Empirical-evidence-about-mental-illness_WEB_5_8_20151.pdf</a></p> <p>Geoff Shepherd, Jed Boardman and Maurice Burns Implementing Recovery A new framework for organisational change, Sainsbury Centre for Mental Health, 2010</p> <p>Se link: <a href="https://www.centreformentalhealth.org.uk/Handlers/Download.ashx?IDMF=b1cc186f-b976-45e2-ae25-b1ef89b2d7ca">https://www.centreformentalhealth.org.uk/Handlers/Download.ashx?IDMF=b1cc186f-b976-45e2-ae25-b1ef89b2d7ca</a></p> <p><b>Anbefalet litteratur</b></p> <p>Malcolm Payne: Empowerment and advocacy, Kapitel 11 side 294-317 Modern social Work Theory 4<sup>th</sup> Edition 2014</p> <p>Geoff Shepherd, Jed Boardman and Maurice Burns: Implementing Recovery A methodology for organisational change, 2008</p> <p>Se link: <a href="https://socialwelfare.bl.uk/subject-areas/services-client-groups/adults-mental-health/centreformentalhealth/implementing10.aspx#gotoabstract">https://socialwelfare.bl.uk/subject-areas/services-client-groups/adults-mental-health/centreformentalhealth/implementing10.aspx#gotoabstract</a></p>
---	---

Voksne og  
ældre med  
handicap

31. maj

### **Obligatorisk basis-litteratur:**

Side 23-26 i:

Chapal Khasnabis og Karen Heinicke Motsch: Community-based rehabilitation: CBR guidelines, World Health Organization 2010

Se link:

[http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/44405/9/9789241548052\\_introductory\\_eng.pdf](http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/44405/9/9789241548052_introductory_eng.pdf)

Derick Wade: Rehabilitation – a new approach. Overview and Part One: the problems, 2015 i:

Clinical Rehabilitation  
2015, Vol. 29(11) 1041–1050  
© The Author(s) 2015  
Reprints and permissions:  
sagepub.co.uk/journalsPermissions.nav  
DOI: 10.1177/0269215515601174  
cre.sagepub.com



Derick Wade: Rehabilitation – a new approach. Part two: the underlying theories, 2015 i:

Clinical Rehabilitation  
2015, Vol. 29(12) 1145–1154  
© The Author(s) 2015  
Reprints and permissions:  
sagepub.co.uk/journalsPermissions.nav  
DOI: 10.1177/0269215515601175  
cre.sagepub.com



### **Anbefalet litteratur:**

WHO GLOBAL DISABILITY ACTION PLAN 2014-2021

Se link:

[http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/199544/1/9789241509619\\_eng.pdf?ua=1](http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/199544/1/9789241509619_eng.pdf?ua=1)

Chapal Khasnabis og Karen Heinicke Motsch: Community-based rehabilitation: CBR guidelines, World Health Organization 2010

Se link:

[http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/44405/9/9789241548052\\_introductory\\_eng.pdf](http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/44405/9/9789241548052_introductory_eng.pdf)

<p>Børn med handicap</p> <p>1. juni</p>	<p><b>Obligatorisk basis-litteratur:</b></p> <p>Understanding Disability and Rehabilitation " World report on disability, 2011"</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Kap. 1 "Understanding disability"</li><li>• Kap. 4 "Rehabilitation" side 97-104</li></ul> <p>Se link: <a href="http://www.who.int/disabilities/world_report/2011/report/en/">http://www.who.int/disabilities/world_report/2011/report/en/</a></p> <p>International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF) side 2-10</p> <p>Se link: <a href="http://www.who.int/entity/classifications/icf/icfbeginnersguide.pdf">http://www.who.int/entity/classifications/icf/icfbeginnersguide.pdf</a></p> <p>Family – Centred Servies: "Family and quality of life: key elements in intervention in children with cerebral palsy" af Peter Rosenbaum</p> <p>Se link: <a href="http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1469-8749.2011.04068.x/epdf">http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1469-8749.2011.04068.x/epdf</a></p> <p>Practical guidelines in using Family Centred services: FCS Sheets #1,3,4,18</p> <p>Se link: <a href="https://www.canchild.ca/en/research-in-practice/family-centred-service">https://www.canchild.ca/en/research-in-practice/family-centred-service</a></p> <p>Goal setting, Goal attainment Scale</p> <p>Se link: <a href="http://www.kcl.ac.uk/lsm/research/divisions/cicelysaunders/resources/tools/gas.aspx">http://www.kcl.ac.uk/lsm/research/divisions/cicelysaunders/resources/tools/gas.aspx</a></p>
---	--

<p>Børn med handicap</p> <p>1. juni</p>	<p><b>Anbefalet litteratur:</b></p> <p>Understanding Disability and Rehabilitation "World report on disability, 2011"</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Kap. 4 "Rehabilitation" Hele kapitlet</li></ul> <p>"The `F-word` in childhood disability" By Peter Rosenbaum and J.W. Gorter</p> <p>Se link: <a href="http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1365-2214.2011.01338.x/pdf">http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1365-2214.2011.01338.x/pdf</a></p> <p>Practical guidelines in using Family Centred services</p> <p>Se link: <a href="https://www.canchild.ca/en/research-in-practice/family-centred-service">https://www.canchild.ca/en/research-in-practice/family-centred-service</a></p> <p>World report disability (easy read)</p> <p>Se link: <a href="http://www.who.int/disabilities/world_report/2011/world_report_disability_easyread.pdf?ua=1">http://www.who.int/disabilities/world_report/2011/world_report_disability_easyread.pdf?ua=1</a></p>
---	--

<p>Undervisere ns færdigheder</p> <p>2. juni</p>	<p><b>Obligatorisk basis-litteratur:</b></p> <p>Ole Løw: Teaching practice guidelines – on reflexive mentoring Fra bogen: Praktikbogen. En fælles bog for den lærerstuderende, praktiklæreren og skolelederen. red. Larsen &amp; Lundahl, Forlaget Alinea, 1999</p> <p>Side 1-16 i Else Skibsted et. al.: Handbook - Innovative Didactics in International Internships -Inspiration, VIA University College, 2016</p> <p>The patient's voice-empowerment in a psychiatric context Sidsels Tveiten, Dr. Polit in Vård i Norden 3/2011. No. 101. Vol. 31</p> <p><b>Anbefalet litteratur</b></p> <p>Easier said than done: empowering dialogues with patients at the pain clinic – the health professionals' perspective Sidsel Tveiten MSc, RN, Dr. Polit og Ingrid Meyer MSc, RN I Journal of Nursing Management, 2009</p>
--	---